

[Holger Eriksen.]

og meget andet af tilsvarende karakter. Det er klart, at de første kommunale tillidsmænd under disse omstændigheder måtte blive ulønnede; det var et arbejde, der blev pålagt dem i lighed med andre ydelser til kommunen. Man så ikke på æren ved at bestride den slags hverv. Tror man f. eks., at der var noget særlig ærefuldt i at være stodderkonge, og dog går der fra den bestilling via fattigforstander en lige linie til vore dages socialudvalgsformænd. I den første begyndelse til det kommunale selvstyre blev stillingerne muligvis mere eftertragtede — dog var der stadigvæk ingen, der tænkte på at lønne dem. Det er også muligt, at selve det at være elegeret borger, som vi havde det for byernes vedkommende, forlønede de pågældende, der enten var storhandlere eller storhåndværkere, med en sådan nimbus, at det også kom til at påvirke deres indtjeningsevne. Men med demokratiseringen af kommunestyret rykkede andre befolkningslag ind i rådene — befolkningslag, hvis repræsentanter absolut ingen økonomisk fordel kunne have af at sidde der, og for hvem hvert møde, der ikke blev holdt om aftenen, betød et direkte tab. Siden er der sket det, at kommunalrådsmedlemmernes arbejde er svulmet fantastisk op, således at det f. eks. er kommet dertil, at medlemmerne må lægge en ikke uvæsentlig del af deres arbejdskraft i det, de yder på dette område. Under disse forhold har det længe været uforsvarligt, at der ikke ydes noget til gengæld for arbejdstabet. Når det ikke er sket før, skyldes det vel praktiske vanskeligheder ved at finde et brugbart system, således som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget.

Man har kunnet gå forskellige veje, men efter min mening er den vej, som den højtærede indenrigsminister har valgt med ydelse af 10 kr. pr. møde, den nemmeste og også den lettest overskuelige. Naturligvis ville det mest korrekte være at godtgøre de dokumenterede tab, men dels ville det give meget stor ulighed i de faktiske ydelser, og dels ville det, som anført i bemærkningerne, i mange tilfælde være umuligt at fremskaffe nogen dokumentation for arbejdstabet, skønt der ikke kunne være nogen tvivl om, at det faktisk var tilstede.

Rent følelsesmæssigt er der vel nok nogle, som vil reagere mod den foreslåede ordning, men følelser er som bekendt et dårligt grundlag for en lovgivning. Hvis man vil dissekere disse følelser, vil man sikkert komme til det resultat, at de dels er født af uvilje mod at bryde med århundred-

gammel tradition, og dels har deres oprindelse i misundelse. Men i ingen af disse tilfælde kan man sige der foreligger argumenter af vægtig karakter. Man kommer nu engang til at indstille sig på, at arbejdet er sin løn værd — også når det udføres i det offentliges tjeneste —, og her er jo ikke engang tale om en løn, men kun om en nødtørftig dækning for et faktisk tab. Der er ingen kommunalrådsmedlemmer, som vil blive bengnavere, fordi dette lovforslag gennemføres. Jeg anbefaler det derfor på det bedste.

Jeg vender mig så til forslaget om ydelse af vederlag til og pensionsret for borgmestre og rådmænd. Her ligger det således, at for de store byer kommer der før eller senere et tidspunkt, hvor den først omtalte lov slet ikke forslår. I Aarhus, som har fremkaldt lovforslaget, er det faktisk således, at det at være byrådsmedlem beslægtet ca. halvdelen af den pågældendes arbejdskraft. Det gør det svært for arbejdere i private erhverv at modtage et byrådsmandat, idet arbejdsgiverne ikke kan være glade for at beskæftige en mand, som de aldrig ved, om de har på arbejdspladsen, eller han er borte i byrådets anliggender. Men det skaber også store vanskeligheder for selvstændige erhvervsdrivende at overtage et mandat, som vil medføre, at det tit kommer til at gå ud over deres egen virksomhed.

I byrådets henvendelse er der peget på den farlige decentralisation, som er kommet til udtryk gennem nedsættelsen af 26 stående udvalg, 4 kommissioner og 10 administrerende udvalg. Det er naturligvis et argument, der vejer tungt til, men for mig ser det ud, som om selve ønskeligheden af at simplificere byrådsarbejdet i de store byer betyder endnu mere. Det kommunale selvstyre er vokset op på grundlag af, at de kommunale råd havde både den beslutende og den administrative myndighed, og det var der ikke noget at sige til, så lang tid arbejdet var lidet omfattende og lidet kompliceret. Men det svarer i virkeligheden til, at man for statens vedkommende gav rigsdagen ikke blot den lovgivende myndighed, som den har i øjeblikket, men også den administrative myndighed, der nu udøves af ministerierne. Ingen ville finde på at lave en sådan sammenrodning for statens vedkommende; men når en by er vokset til en vis størrelse, bliver forholdet lige så vanskeligt for den. Ved at lave en magistratsordning, hvor magistratens medlemmer lønnes, opnår man at udskille de to funktioner fra hinanden, således at by-